VASILE ALECSANDRI.

OSTAȘII NOSTRI



Librăria SOCECŬ & Comp., Calea Mogoșóie No. 7.

BUCURESCĬ — 1878.

www.dacoromanica.ro

VASILE ALECSANDRI.

OSTAȘII NOSTRI



Librăria SOCECŬ & Comp., Calea Mogoșóie No. 7.

BUCURESCĬ —— 1878.

www.dacoromanica.ro

Din stabilimentul în artele grafice
SOCECŬ, SANDER & TECLU
39. Strada Academieĭ 39.

9493
www.dacoromanica.ro

BALCANUL ȘI CARPATUL

Balcanul şi Carpatul la Dunărea măreaţă,
Ca doĭ giganţĭ năprasnicĭ staŭ astădĭ faţă 'n faţă,
Ş'aprinşĭ de dor de luptă, cu ochiĭ se mĕsoară,
Cu glasul s'ameninţă, cu gândul se doboară,
Ḑicênd: «Nu pot să 'ncapă doĭ paloşĭ într'o teacă!
«E scris din noĭ doĭ unul în pulbere să treacă!»

Balcanul cel fanatic, muncit de aspră ură,
Nu ştie să'ngrădească selbatica luĭ gură,
Şi ḑice cu trufie: «Carpatule vecine,
«De nu pleca-veĭ fruntea amar va fi de tine,
«Căcĭ repeḑi-voiŭ grabnic din plaiurile'mĭ nalte
«Torente 'necătoare deprinse ca se salte
«Din malurĭ peste malurĭ, din munte peste munte,
«Sĕ bată-a tale coaste, s'acopere-a ta frunte,
«Sĕ facă într'o clipă ca sĕ disparĭ din lume
«Cŭ-a tale stâncĭ şi codri, cŭ-aĭ tĕĭ copiĭ şi mume!»

www.dacoromanica.ro

Carpatul scoat' un freamăt teribil de urgie,
Mişcând coama'ĭ de codri, ca leul în mănie,
Şı 'n clocot lung rĕspunde: «Balcane-a ta trufie
«Arată că tu astădĭ căzut eştĭ în pruncie.
«Nevoe aĭ de-o cârjă ruina'ţĭ s'o supoarte,
«Căcĭ eştĭ acum, sermane, ajuns la prag de moarte.
«Aĭ fost odineoare gigant prin înalţime,
«Amar prin fanatismu'ţĭ, puternic prin crudime!
«Aĭ revărsat pe lume şi groază şi ruşine,
«Şi te-aĭ scăldat în sânge pân' ce-aĭ dat pept cu mine.
«De-atuncĭ aŭ trecut secolĭ!... Strivita omenire
«S'aŭ deşteptat, şi numaĭ tu staĭ în adormire,
«Ademenit de visurĭ nebune şi trufaşe,
«Făr' a pătrunde noriĭ care te ţinŭ în faşe!
«Orb uriaş! cu cârja tu genele'ţĭ rădică
«Şi vedĭ l'atale poale cât umbra'ţĭ e de mică!
«Eştĭ şters din cartea lumeĭ, tu care de vechime
«Staĭ rĕzemat în somnu'ţĭ de-o putredă mărime;
«Şi vreĭ sĕ ţiĭ în lanţurĭ popoarele creştine?
«Şi vreĭ, Balcane gârbov, sĕ mĕ 'nchin eŭ la tine?
«Dar n'audĭ cum te rîde şi Dunărea şi Marea?
«Devisa ţ'iĭ **sclavia**, ş'a mea... **neatârnarea!**»

Cum dicŭ, doĭ vulturĭ agerĭ, sburând din vârf de munte,
Se 'nalţă până 'n cerurĭ şi scotŭ ţipete crunte.
De pe Balcanĭ e unul şi din Carpaţĭ e altul...
Mult repede le'ĭ sborul, mult crâncen le'ĭ asaltul,

www.dacoromanica.ro

Căcĭ se isbescŭ ca fulgerĭ la luptă-ucigătoare!...
Întinsele lor aripĭ se batŭ lucind la soare
Ş'a lor cumplite ghiare şi pliscurĭ oţelite
Îşĭ daŭ lovirĭ de moarte şi rănĭ îşĭ facŭ cumplite.

De-o dată cade unul din duşmaniĭ avanĭ:
E vulturul prădalnic din barbariĭ Balcanĭ,
Şi 'n patru parţĭ a lumeĭ sborŭ smulsele luĭ pene!...
. . . . ;
Şi cânta Libertatea pe malurĭ Dunărene.

Mircescĭ, 14 Maiŭ 1877.

ODA OSTAŞILOR ROMÂNĬ

Junĭ ostaşĭ aĭ ţereĭ mele, însemnaţĭ cu stea în frunte!
Dragiĭ meĭ vultanĭ de câmpurĭ, dragiĭ meĭ şoimanĭ de munte!
Am cântat în tinereţe strămoşeasca vitejie,
Vitejie fără seamăn pe-acel timp de grea urgie
Ce la vechiul nostru nume aŭ adaos un renume
Dus pe Dunărea în Marea şi din Marea dus în lume!

www.dacoromanica.ro

Vin acum, la rândul vostru, sĕ v'aduc o închinare,
Vin cu inima crescută şi cu sufletul maĭ tare.
Ca eroĭ de marĭ legende, vin să vĕ privesc în faţă,
Voĭ, nepăsătorĭ de moarte, dispreţuitorĭ de viaţă
Ce-aţĭ probat cu-avêntul vostru lumeĭ pusă în mirare
Că din vultur vultur naşte, din stejar stejar resare!

De la Domn păn' la opincă, duşĭ de-o soartă norocoasă,
V'aţĭ legat în logodire cu isbânda glorioasă,
Ş'aţĭ făcut ca să pricepem a trecutuluĭ mărime,
Mĕsurându-vĕ de-o samă cu-a stramoşilor nălţime,
Ş'arĕtând, precum prin nourĭ mândrul soare se arată,
Cine-am fost odinioară, cine ear vom fi odată!!

Să trăiţĭ feciorĭ de oaste! Domnul sfânt să vĕ ajute
A străbate triumfalnic în cetăţı şi în redute
Ca la Rahova cu tunul, ca la Griviţa cu sborul,
Ca la Plevna unde astaḑi ceĭ ânteĭ aţĭ pus piciorul,
Înfruntând pe-Osman-Gazul, şi prin fapt de bărbăţie
Egalând o ţară mică cu o mare 'mperăţie!

www.dacoromanica.ro

O, viteji de viţă vechie! Audiţi în depărtare
Acel vuet fără nume ce resună ca o mare?...
Sunt bătăile de inimi al întreguĭ neam al nostru
Ce uneşte di şi noapte dorul luĭ cu dorul vostru,
Sunt vĕrsarile de lacrimĭ pentru-acel care se stinge,
Sunt urările voioase pentru-acel care învinge!

O! Românĭ, în faţa voastră, colo 'n taĭnica cea zare
Vedeţĭ voĭ o raza vie, care 'ncet, încet rĕsare,
Strebatênd prin umbra deasă de lungĭ secolĭ adunată?
E voiosul fapt de diuă mult dorită, mult visată,
E lumina re'nviereĭ, e luceaferul sperăreĭ,
E triumful lupteĭ voastre, soarele neatârnăreĭ!

Dragiĭ meĭ! din focul lupteĭ oţeliţĭ când ve'ţĭ intoarce
La cămin unde Românca aşteptând, suspină, toarce,
Tot poporul: rudă, frate, soră, mamă şi părinte
Ca la Domnĭ, cu pânĭ şi sare vor eşì vouĕ 'nainte.
Cacĭ din voĭ fieşte care poartă 'n frunte o cunună
Şi de gloria de astădĭ şi de gloria străbună!

www.dacoromanica.ro

Ḑas dar! pas tot înainte! timpul vechiŭ din noŭ zoreşte!
Viitorul Românimeĭ dat-aŭ mugur ce 'ncolţeşte,
O, copiĭ! de voĭ sunt mândru, simt acea mândrie mare
Care creşte cu marirea unuĭ neam în deşteptare.
Mi-am vĕḑut visul cu ochiĭ, de-acum pot să mor ferice!
Astăḑĭ lumea ne cunoaşte: *Român* ḑice, *Viteaz* ḑice!

Mircescĭ, 28 Noembre 1877.

SERGENTUL

Pe drumul de costişe ce duce la Vasluĭ
Venea un om, cu jale ḑicênd în gândul luĭ:
«Maĭ lungă-mĭ pare calea acum la 'ntors acasă...
«Aş vrea să sbor, şi rana din pulpa nu mĕ lasă!»
Şi bietul om slab, palid, avênd sumanul rupt
Şi o cămaşă ruptă bucăţĭ pe dedesupt,
Păşea trăgênd piciorul încet, dar pe-a luĭ faţă
Sbura ca o lumină de glorie măreaţă.
Şi 'n ochiĭ luĭ de vultur adâncĭ, vioĭ şi marĭ
Treceaŭ lucioase umbre de eroĭ legendarĭ.
Opinca-ĭ era spartă, căciula desfundată
Dar fruntea luĭ de raze părea încoronată.

www.dacoromanica.ro

Calică-ĭ era haĭna dar străluceaŭ pe ea
Şi crucea Sfântul Gheorghe ş'a Românieĭ Stea.
Românul venea singur pe drumul plin de soare
Când étă că aude fanfare sunătoare
Şi vede nu departe în faţa luĭ venind
Un corp de oaste mândră în aur strălucind:
Eraŭ treĭ batalioane de garda 'mperătească
Mergênd voios la Plevna cu dor s'o cucerească:
În frunte-ĭ Colonelul semeţ, pe calu-ĭ pag
La braviĭ sĕĭ tovarăşĭ privea ades cu drag,
Şi inima în peptu-ĭ batea cu foc, deşteaptă,
Căcĭ el visa, privindu-ĭ, la lupta ce-ĭ aşteaptă.
Deodat' el dă cu ochiĭ de sarbĕdul Român
Ce stase 'n loc la umbră, sub un stejar bĕtrân,
Şi mult se minunează şi nicĭ că-ĭ vine-a crede,
Când crucea Sfântul Gheorghe pe sînul luĭ o vede.
S'opreşte regimentul, ear bravul Colonel
Se 'nchină la drumeţul, s'apropie de el
Şi-ĭ ḑice cu blândeţă: — De unde viĭ, străine?
— Vin tocmaĭ de la Plevna. — Cum e acolo? — Bine.
— Dar aste decoraţiĭ cum, cine ţi le-aŭ dat?
— Chiar Domnitorul nostru ş'al vostru Împerat.
— Dar pentru care fapte? — Ştiŭ eŭ?... Ci că drept plată
«Că am luat eŭ steagul reduteĭ... şi pe dată
Cu el, străpunşĭ de glonţurĭ, ne-am prăbuşit în şanţ...»
— Dar ce grad aĭ, voinice? — Am rang... de Dorobanţ! —

www.dacoromanica.ro

Atunce Colonelul dând mâna cu Sergentul
Se'ntoarce, dă un ordin... Pe loc, tot regimentul
Se'nşiră, poartă arma, salută cu onor
Românul care pleacă tragênd al luĭ picior.

Mircescĭ, Decembre 1877.

PENEŞ CURCANUL

«Plecat-am nouĕ din Vasluĭ
Şi cu sergentul ḑece,
Şi nu-ĭ era zeŭ, nimĕruĭ
În piept inima rece.
Voioşĭ ca şoimul cel uşor
Ce sboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior,
Ş'aveam şi pene 'n frunte.

Toţĭ dorobanţĭ, toţĭ căciularĭ,
Românĭ de viţă veche,
Purtând opincĭ, suman, iţarĭ,
Şi cuşma pe-o ureche.
Ne dase nume de Curcanĭ
Un hătru bun de glume,
Noĭ am schimbat lângă Balcanĭ
Porecla în Renume.

www.dacoromanica.ro

Din câmp, de-acasă, de la plug
    Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de Turcĭ, de jug
    Sĕrmana scumpă ţară,
Aşa ne spuse'n graiul seŭ
    Sergentul Mătrăgună,
Şi noĭ ne-am dus cu Dumnezeŭ,
    Ne-am dus cu voe bunâ.

Orĭ cine 'n cale ne 'ntâlnea
    Cântând în gura mare,
Stătea pe loc, s'adimenea
    Cuprins de admirare;
Apoĭ în treacĕt ne 'ntreba
    De mergem la vr'o nuntă?
Noĭ respundeam în hohot: Ba,
    «Sburăm la luptă cruntă!»

— Cu ḑile mergeţĭ, dragiĭ meĭ,
    «Şi să veniţĭ cu ḑile!»
Ḑiceaŭ atuncĭ bĕtrânĭ, femeĭ
    Şi preoţĭ şi copile;
Dar cel sergent făr' de musteţĭ
    Răcnea: «să n'aveţĭ teamă,
Românul are şeapte vieţĭ
    «În pieptu-ĭ de aramă!»

www.dacoromanica.ro

Ah! cuĭ ar fi trecut prin gând,
Ş'ar fi crezut vr'odată
Că mulţĭ lipsi-vor în curênd
Din mândra noastră ceată!
Privițĭ! din nouĕ câţĭ eram
Şi cu sergentul ḑece,
Rĕmas'am singur eŭ... şi am
În piept inima rece!

Crud e când intră în stejarĭ
Năprasnica secure
De-abate toţĭ copaciĭ marĭ
Din faluica pădure!
Dar vaĭ! de-a lumeĭ neagră stea
Când moartea nemiloasă
Ca 'n codru viŭ pĕtrunde 'n ea,
Şi când securea-ĭ coasa!

Copiĭ! aduceţĭ un ulcior
De apă de sub stînca
Sĕ sting pojarul meŭ de dor
Şi jalea mea adîncă.
Ah! ochi-mĭ sunt plinĭ de scânteĭ
Şi mult cumplit me doare
Când mĕ gândesc la fraţiĭ meĭ
Cu toţĭ periţĭ în floare.

www.dacoromanica.ro

Cobuz ciobanu 'n Calafat
    Cânta voios din fluer,
Ear noĭ jucam hora din sat
    Rîzênd de-a boambeĭ şuer.
Deodat' o schijă de obuz
    Trăsnind — mânca-o-ar focul! —
Retează capul luĭ Cobuz
    Şi ea ne curmă jocul.

Treĭ ḑile 'n urmă am resbit
    Prin Dunărea umflată
Şi nu departe-am tăbărit
    De Plevna blăstĕmată.
În faţa noastră se 'nalţa
    A Griviţeĭ redută,
Balaur crunt ce-amenința
    Cu ghiara-ĭ nevĕḑută.

Dar şi noĭ încă o pândeam
    Cum se pândeşte-o fiară
Şi tot chiteam şi ne gândeam
    Cum să ne cadă 'n ghiară.
Din zorĭ în zorĭ şi Turcĭ şi noĭ
    Svêrleam în aer plumbiĭ
Cum svêrlĭ grăunţĭ de popuşoĭ
    Ca să hrăneştĭ porumbiĭ.

www.dacoromanica.ro

Şi tunurĭ sute bubueaŭ...
Se clătina pămêntul!
Şi miĭ de boambe vâjieaŭ
Trecênd în sbor ca vêntul.
Şedea ascuns Turcu 'n ocol
Ca ursu 'n vizunie.
Pe când trăgeam noĭ tot în gol,
El tot în carne vie...

Ţinteş era dibaciŭ tunar
Căcĭ toate-a luĭ ghiulele,
Loveaŭ turcescul furnicar,
Ducênd moartea cu ele;
Dar într'o ḑi veni din fort
Un glonte, numaĭ unul,
Şi bietul Ţinteş căzù mort
Îmbrăţişându-şĭ tunul.

Pe-o noapte oarbă Brau şi Vlad
Eraŭ în sentinele,
Ferbea vezduhul ca un iad
De boambe, de şrapnele.
În zori găsit-am pe-amêndoĭ
Tăeţĭ de iartagane
Alăture c'un moviloiŭ
De leşurĭ musulmane.

www.dacoromanica.ro

Sĕrmaniĭ! bine s'aŭ luptat
    Cu litfa cea păgână,
Şi chiar murind eĭ n'aŭ lăsat
    Sĕ cad' arma din mână.
Dar ce folos! ceata scădea
    Ş'acuma rĕmăsese
Cincĭ numaĭ, cincĭ flăcaĭ din ea
    Şi cu sergentul şese!..

Venì şi ḑiua de asalt,
    Cea ḑi de sânge udă!
Părea tot omul maĭ înnalt
    Faţă cu moartee crudă.
Sergentul nostru, puiŭ de zmeŭ,
    Ne ḑis' aste cuvinte:
«Cât n'om fi morţĭ, voĭ cincĭ şi eŭ
    Copiı! tot înainte!»

Făcênd treĭ crucĭ, noĭ am rĕspuns
    «Amin! şi Doamne-ajută!»
Apoĭ la fugă am împins
    Spre-a Turcilor redută.
Aleleı! Doamne, cum sburaŭ
    Voiniciĭ toţĭ cu mine!
Şi cum la şanţurĭ alergaŭ
    Cu scărĭ şi cu faşine!

www.dacoromanica.ro

Eata-ne-ajunşĭ... ăncă un pas.
Ura! 'nainte, ura!..
Ear mulţĭ rĕmân fără de glas.
Le 'nchide moartea gura!
Reduta 'n noĭ răpede-un foc
Cât nu-l încape gândul.
Un şir întreg s'abate 'n loc
Dar altul iĭ iea rândul.

Burcel, în şanţ moare sdrobind
O titvă păgânească.
Şoĭmu 'n redan cade racnind:
«Moldova să traească!»
Doĭ fraţĭ Călinĭ, ciuntiţı de viĭ,
Se svórcolesc în sânge;
Nicĭ unul însă, dragĭ copiĭ,
Nicĭ unul nu se plânge.

Atuncĭ viteazul Căpitan
Cu-o largă brazdă 'n frunte,
Strigâ voios: «cine-ĭ Curcan
Să fie Şoĭm de munte!»
Cu steagu 'n mânĭ, el sprintinel
Se sue-o scară 'naltă;
Eŭ cu Sergentul dupá el
Sărim de la olaltă.

www.dacoromanica.ro

Prin foc, prin spăgĭ, prin glonţĭ, prin fum,
    Prin miĭ de baionete,
Urcăm, luptăm... eată-ne-acum
    Sus, sus, la parapete.
Allah! Allah! Turciĭ răcnesc
    Sarind pe noĭ o sută.
Noĭ punem steagul Românesc
    Pe crâncena redută.

Ura! măreţ se 'nalţă 'n vênt
    Stindardul Românieĭ!
Noĭ însă zăcem la pământ,
    Căḑuţĭ prada urgieĭ:
Sergentul moare ţuerând
    Pe Turcĭ în risipire,
Ear căpitanul admirând
    Stindardu 'n fâlfâire!

Şi eŭ când ochiĭ am închis,
    Când mĭ-am luat osînda
«Ah! pot să mor de-acum am ḑis,
    «A noastră e isbânda!»
Apoĭ când earăşĭ m'am trezit
    Din noaptea cea amară,
Colea pe rănĭ eu am găsit
    Virtutea Militară.

www.dacoromanica.ro

Ah! da-o-ar Domnul să-mĭ îndrept
Această mână ruptă.
Să-mĭ vindec rănile din piept,
Sĕ mĕ 'ntorc ear la luptă,
Căcĭ nu-ĭ maĭ scump nimică az
Pe lumea pământească
De cât un nume de viteaz
Şi moartea vitejească!

Mircescĭ, August 1877.

PĂSTORIĬ ŞI PLUGARIĬ

I.

Privițĭ pe cele dealurĭ înalte, înverḑite
Pe-acele largĭ poene cu florĭ acoperite
Privițĭ, străinĭ de lume, păstoriĭ ceĭ Românĭ
Aproape de-a lor turme păzite de-a lor cânĭ,
Trăind o viață lină în taĭnica natură,
Cu buciumul în mână, cu fluerul la gură.
Cereasca limpezime precum într'un isvor,
Alin se oglindeşte în sufletele lor...

www.dacoromanica.ro

Voĭ toţĭ care de dênşiĭ aţĭ rîs fără mustrare,
Jos capul, o! nemernicĭ loviţĭ de admirare.
Un paloş de isbândă există 'n orĭ ce fer,
În tot păstorul astădĭ exist' un Grănicer!

II.

Priviţĭ pe cea câmpie frumoasă, roditoare,
Plugariĭ, muncitoriĭ lucrând în foc de soare,
Pe faţa lor cea blândă, pe ochiĭ lor ceĭ viĭ,
Adie boarea dulce din verdele câmpiĭ.
Sub mâna lor e sapa, hărleţul, coasa, plugul;
Alăture cu dênşiĭ staŭ boiĭ purtând jugul,
Şi tot ce-ĭ înconjoară, deal, luncă, şes, isvor,
E pacĭnic ca blândeţa din sufletele lor.

Voĭ toţĭ care de dênşiĭ aţĭ rîs fără căinţă,
Jos fruntea, o! nemernicĭ cădutĭ în umilinţă.
O spad' a rĕsbunăriĭ există 'n orĭ ce lanţ:
În tot Românul astădĭ exist' un Dorobanţ.

Mircescĭ, Noembre 1877.

---

www.dacoromanica.ro

FRAŢII JDERI

I.

E ger, e întuneric! Norĭ negri duşĭ de vênt
Se tărie pe cerurĭ, se lasă pe pămênt
Cu aripĭ urieşe de paserĭ nevĕḑute
Ce curăţă de sânge văĭ, şanţurĭ şi redute.

E vênt cu ploae rece şi noaptea cu fiorĭ
Căcĭ umbra e ţesută de fulgerĭ trăsnitorĭ;
Nu-s însă focurĭ nalte de-a ceruluĭ furtună
Dar fulgerĭ, miĭ de tunurĭ, ce 'n zare crunt detună.

L'a lor lumină roşiă în clipă se ivesc
Marĭ lagăre de oamenĭ armaţĭ ce se pândesc;
Şi crâncene redute, şi 'n dos de parapete
Văpăĭ de ochĭ sĕlbatecĭ, lucirĭ de baionete.

Româniĭ uḑĭ la pele, flămânḑĭ, lipsiţĭ de foc,
În şanţul lor, sub arme, staŭ gloată la un loc,
De moarte şi nevoe riḑênd cu nepăsare...
Voinicĭ eĭ sunt la luptă, voinicĭ şi la răbdare!

— Măĭ oamenĭ! ḑice unul, un şoĭm de la Bikaz,
«De mult ne spală ceriul cu ploae pe obraz!
«Mânĭ, când s'a face ḑiuă, Jder Neagu, fără veste
«Frumos a să ne-apară cât Albul din poveste.

www.dacoromanica.ro

— Urît, frumos, alb, negru, eŭ nu ştiŭ; dar ce ştiŭ,
«Ştiŭ că halal de Turcul ce-oiŭ întâlnì de viŭ.
— Şi ce-aĭ să-ĭ facĭ, măĭ Neagu! — Sĕ-l hăituesc fĕrtate,
«Pân' mi s'a usca bine cămeşa de pe spate.»

Toţĭ rîd... dar ce rătează de-odată risul lor?
O bombă vine! — o bombă, al morţiĭ meteor!
Toţĭ vĕd moartea cu ochiĭ!.. un vaet: «ah! mor... — Cine
«Cine-ĭ ucis? — Eu... Neagu... mĕ duc... vĕ las cu bine.»

«Sermanul!» ḑic Româniĭ, grăindu-l trist de-arândul.
«Nicĭ c'aŭ avut el parte să-şĭ împlinească gândul!
— Mult aŭ să-l maĭ bocească neveste şi copile!
— He!.. Dumnezeŭ să-l erte!.. ce vreţĭ?.. n'aŭ avut ḑile.

— Dar unde-ĭ Jder mezinul? — De pază colo 'n şanţ,
«Unde-aŭ perit asară un zmeŭ de Dorobanţ.
— Să-ĭ spunem, să nu-ĭ spunem că i-au murit frăţiorul?
— Ba să tăcem maĭ bine, să nu-l ucigă dorul.»

II.

În capĕtul din dreapta al şanţuluĭ, în tină
Stă singur la o parte un om care suspină
Căcĭ are-o presimţire ce-ĭ tot meneşte-a rĕŭ
Şi-ĭ duce, duce gândul mâhnit la frate-sĕŭ.

www.dacoromanica.ro

El e ostaş de frunte, Jder Nistor vĕnătorul
Ce intră 'n Turcĭ năprasnic cum intră 'n cârd omorul,
Şi-ĭ place pe câmp neted cu durda să vĕneze
Cumpliţi Başi-Buzuciĭ şi fiarele Cerkeze.

De-asară 'n sentinelă Jder şede tot la pândă
Gândind la biata-ĭ mamă cu inima plăpândă,
Visând l'a luĭ mireasă cu sufletul duios,
Privind la Turcĭ în faţă cu ochiul scânteios.

Dar vêntul suflă-a earnă, dar ploaea cade 'n unde!
Prin haine pân' la oase îngheţul îl pĕtrunde,
Şi 'ncet el simte somnul că vine pe furiş
De 'ntinde peste ochi-ĭ un vĕl paingeniş.

Jder luptă, umblă, cântă, nevrênd ca să se culce,
Dar somnu-ĭ varsă 'n crierĭ beţia luĭ cea dulce,
Şi el pe nesimţite învins, întunecat
Se razemă de puşcă ş'adoarme clătinat.

De-odată i se pare că vede pe a luĭ mamă
Ce vine, îl atinge la ochĭ cu-a eĭ naframă
Şi-ĭ ḑice: «Te trezeşte copile, dragul meŭ!
«Vin duşmaniĭ!.. te-ajunge prin somn pĕcatul greŭ!»

www.dacoromanica.ro

Tresare vĕnătorul!.. Doĭ spectri-ĭ se arată
Nalţându-se prin umbră cu arma ridicată!..
«Ho! fiară, ho!» el strigă, şi 'n clipă viŭ, deştept,
Pe duşmanĭ îĭ străpunge cu baioneta 'n pept.

Din doĭ unul c'un gemet oftează, cade, moare
Ear altul cu durerea luptându-se 'n picioare,
Se 'ncruntă, se răpede ca lupul crunt, la Jder
Şi-ĭ face-o brazdă largă la braţ cu-al sĕŭ hamger,

Apoĭ se prăbuşeşte alăture cu mortul...
Jder ḑice-atuncĭ, mustrându-l: «De ce ţi-aĭ lăsat cortul?
«Şi ce cătaşĭ păgâne aice 'n şanţul meŭ?
«Ţĭ-a fost urît de viaţă?.. Amar de capul tĕŭ!»

Şi aprig, cu mânie rădică stratu 'n aer
Să sfarme peptel duşman ce scoate-un jalnic vaer,
Dar când să dea: «Stăĭ, frate!» îĭ ḑice-un glas iubit,
«Nu-ĭ drept să daĭ lovire vrăşmaşuluĭ rănit!»

Jder stă, aruncă arma, s'apropie 'n tăcere
De Turc, îĭ leagă rana, alină-a luĭ durere
Apoĭ, când vine ḑiua, pe Turcul leşinat
Îl poartă 'n ambulanţă ḑicênd: «Poftim vênat!»

---

www.dacoromanica.ro

CĂPITANUL ROMANO

Se dase treĭ asalturĭ reduteĭ neînvinse,
Tustrele îndrăzneţe şi crunte, dar respinse,
Şi câmpu 'ntreg de sânge acoperit era
Şi, cuib grozav de moarte, reduta fulgera.
În şanţurĭ trupurĭ multe grămada, resturnate,
Şi altele străpunse, pe dâmburĭ acăţate,
Formaŭ un crud spectacol ce lumeĭ arĕta
Cum ştie Dorobanţul în foc a se lupta.

Romano Căpitanul de treĭ orĭ cu aĭ sĕĭ,
De treĭ orĭ ajunsese la şanţurĭ cel ântêĭ,
Ş'acum, retras de-o parte, stringea coloana-ĭ ruptă,
Cu ea sĕ se arunce de-a patra oară 'n luptă.

De-odată... cine-ar crede!.. un aspru Colonel,
Eşind de nu ştiŭ unde, păşeşte drept la el
Şi-ĭ ḑice: «Căpitane, nu-mĭ place-a ta purtare,
«Staĭ tot în urmă!»
— Cine?..» Răcnesc în tulburare
Ostaşiĭ luĭ Romano arşĭ, rumenĭ pe obraz:
«El! Căpitanul nostru!.. din toţĭ cel maĭ viteaz!»
— Tăcere, copiĭ!» strigă Romano la mulţime,
Apoĭ spre Colonelul c'un aer de mărime

www.dacoromanica.ro

Se'ntoarce, îl mĕsoară c'un ochiŭ plin de dispreţ
Şi-ĭ ḑice! «Colonele, de eştĭ şi îndrăzneţ
«Precât nedrept şi aspru, te 'ndemn să viĭ cu mine,
«Sĕ veḑĭ de ştiŭ la moarte sĕ merg cum se cuvine...
«Copiĭ!.. Zor înainte l'al patrule asalt.»
— Ura!.. respund ostaşiĭ... ear el pe calu-ĭ 'nalt
Porneşte înainte, deprins a merge 'n frunte,
Şi sboară... dar un glonte, un sol al morţiĭ crunte
Îi vine drept în cale şi-ĭ se opreşte 'n pept.

Atunce Căpitanul pe cal stând încă drept,
Răcneşte: Colonele!.. departe eştĭ!.. respunde
«Cine-ĭ în cap şi 'n coadă?... Eŭ unde... şi tu unde?...»
Apoĭ sdrobit, el cade şi moare lin, zimbind,
Căcĭ vede în redută voiniciĭ luĭ sarind.

HORA DE LA PLEVNA

Colo 'n Plevna şi 'n redute
Staŭ păgâniĭ miĭ şi sute,
Staŭ la pândă tupilaţĭ
Ca zăvozĭ de ceĭ turbaţĭ.

Las' sĕ şadă marĭ şi micĭ...
Trageţĭ hora, măĭ voinicĭ!

www.dacoromanica.ro

Sus, în tabâra turcească
Dat-aŭ tusa măgărească.
Răpciugoşiĭ crunt tuşesc, (a)
Cu ghiulele 'n noĭ stropesc.

Las' sĕ crăpe, micĭ şi marĭ...
Trageţĭ hora, măĭ tunarĭ!

Jos în vale, pe câmpie
Baş-Buzucĭ de câsâpie
Şi Cerkejĭ mereĭ cumplițĭ
Rup cu dinţiĭ din rănițĭ.

Las' sĕ rupă... rupe-ĭ-aş!
Trageţĭ hora, Călăraşĭ!

Ḑiua, noaptea glonţiĭ plouă,
Tot pămêntu-ĭ ud de rouă.
Nu e rouă din senin,
Ci e sânge de creştin.

Las' sĕ ploae ca din norĭ.
Trageţĭ hora, Roşiorĭ!

(a) *Răpciugoşiĭ crunt tuşesc.* Ostaşiĭ nostri daŭ porecla de *răp-ciugoşĭ* tunurilor turceştĭ.

www.dacoromanica.ro

Eaca mă!.. din parapete
Vine-o scroafă ca sĕ fete (b)
Opt godacĭ ș'un godăcel,
Toțĭ cu rîtul de oțel.

Las' sĕ fete miĭ de miĭ...
Tragețĭ hora, măĭ copiĭ!

Ne-a venì și nouĕ-odată
Ḑi de plată și resplată
Sĕ-l aducem la aman
Pe Gaziul de Osman.

Vie!.. ura!.. la Balcanĭ!
Tragețĭ hora, măĭ Curcanĭ!

Cât e negru, cât e soare
Moartea șede pânditoare
Și prin șanțurĭ și prin ripĭ,
Și tot bate din aripĭ.

Las' sĕ bată până mânĭ...
Tragețĭ hora, maĭ Românĭ!

(b) *Vine-o scroafă ca sĕ fete.* Adecă *o bombă.* Poreclă dată asemene de ostașiĭ nostri.

www.dacoromanica.ro

HORA DE LA GRIVIŢA

Fata luĭ Gazi-Osman,
Griviţa poartă-un colan,
Un colan tot de oţel...
Gĭoacă fulgeriĭ pe el.
Aleleĭ! de l'aş lua,
Înapoĭ nu l'aş maĭ da!

Mândra 'n cale mi-aŭ eşit,
Doru 'n mine-aŭ rĕsadit
Şi de-o lună până' acum
Rĕsădit mĕ ţine 'n drum.
Fa, colanul ţi-oiŭ lua
Şi 'napoĭ nu l'oiŭ maĭ da!

Puică scumpă de viteaz,
Nu m'aduce la necaz,
Că 'ntr'o ḑi m'oiŭ da prin foc
Şi te-oiŭ prinde de mijloc,
Ear colanul ţi-oiŭ lua,
Şi 'napoĭ nu l'oiŭ maĭ da!

Tu eştĭ viţă de păgân,
Eŭ sunt viţă de Român!

www.dacoromanica.ro

Bună eştĭ de sărutat
Dar şi eŭ bun de luptat,
Eŭ colanul ţi-oiŭ lua,
Înapoĭ nu l'oiŭ maĭ da!

Fa, deschide-mĭ sinul tĕŭ
Cât îs blând la graiul meŭ,
Nu mĕ face să te-aştept
Şi sĕ daŭ cu tine pept.
Pept cu tine de voiŭ da,
Zeŭ, colanul ţi-oiŭ lua...

. . . .
. . . .

Tot aşa mărĭ-am grăit!
Într'o ḑi m'am răpezit
Ş'am pus mâna pe colan
Şi pe fata luĭ Osman.
Aleleĭ! Griviţă, fa,
Înapoĭ nu te-oiŭ maĭ da!

---

www.dacoromanica.ro

MARŞUL CĂLĂRAŞILOR

Român verde ca stejarul,
Rîd de duşmanĭ şi de moarte!
Să'mĭ trăească armasarul
Şi prin glonţĭ să mĕ tot poarte!

Saĭ, voinice, şi nechiază
Ager, falnic ca un zmeŭ,
Căcĭ am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeŭ!

Cât 'mĭ-a sta mâna voinică
Pe-a mea pală ostăşească,
N'aibă grijă de nimică
Ţara mea cea Românească!

Saĭ, voinice, şi nechează
Ager, falnic ca un zmeŭ,
Căcĭ am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeŭ!

Cu-al meŭ suflet, cu-a mea pală,
Cu-al meŭ şoĭm albit de spume,
În duşmanĭ vom da năvală,
De s'a duce vestea 'n lume!

Saĭ, voinice, şi nechează
Ager, falnic ca un zmeŭ,
Cacĭ am inimă vitează
Şi credinţă 'n Dumnezeŭ!

---

www.dacoromanica.ro

LA TURNU-MAGURELE.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

LA TURNU-MĂGURELE

scenă în versurĭ

(Representată în ajutorul ostaşilor rănițĭ.)

PERSONAGE:

Adela, tênĕră vĕduvă.
Horcea, sergent de Dorobanțĭ.
Doctorul.

Teatrul represintă o cameră mică şi simplu mobilată. — Uşă în fund, altă uşă în stânga şi o fereastră în dreapta. — În fața sceniĭ, maĭ în dreapta, o masă şi un scaun de lemn alb.

SCENA I.

Adela, (sfêrşind de scris un rĕvaş, îl subsemnează, ḑicênd:)

«Amica ta, Adela... în Turnu-Măgurele...»
Treĭ pagine ticsite!.. Ce am maĭ scris în ele?

(Cetesce :)

«Scumpa mea Natalițĭă!.. ar fi un spectacol curios pen-«tru tine de a mĕ vedea pe mine, o elegantă deprinsă a «trăi în saloane lucsoase, locuind acum într'o odaiță goală

«şi purtând costumul ambulanţeĭ... Cu toată această schim-
«bare însă, nu poţĭ crede, iubita mea. cât sunt de mulţă-
«mită!.. Eŭ, o tênĕră vĕduvă, încongiurată de adoratoriĭ
«patentaţĭ din Bucurescĭ şi din Iaşĭ, şi espusă a auḑì în
«toate zilele aceleaşĭ declaraţiĭ monotone de amor, mĕ simt
«astăḑĭ maĭ demnă de posiţia mea înaltă în societatea ro-
«mână sub nobila haĭnă de soră de caritate. În capitalele
«noastre eram asurḑită de falşele suspine ale comedieĭ lu-
«mescĭ; aice sunt uimită de adevĕratele suspine ale sufe-
«rinţeĭ, şi precât acolo inima mea era nesimţitoare pe atât
«aice ea bate şi cresce însufleţită de un nobil devotament...
«Am sub veghierea mea un june căpitan rănit, foarte in-
«teresant... La asediul Plevniĭ, sĕrmanul a primit un glonţ
«în braţul drept şi mult ne e teamă, că va fi nevoie de o
«amputare... Ferească-l Dumneḑeŭ de o aşa nenorocire!
«Sergentul luĭ, un viteaz din al 13-lea regiment de Doro-
«banţĭ, bun, simplu, cam original şi cu numele de Horcea,
«plânge ca un copil când se gândesce, ca o să remâe capi-
«tanul luĭ ciunt... Eŭ însă-mĭ mĕ înfior la această ideiă,
«căcĭ încep a avea pentru scumpul meu rănit o afecţiune
«de soră... Te vĕd însă zîmbind şi clătinând din cap, dar
«te poftesc să nu fiĭ nebuna şi sĕ-ţĭ închipuescĭ roma-
«nurĭ... etc... etc.

(Uşa din fund se deschide... Adela strînge scrisoarea, o pune sub plic şi scrie adresa pe ea.)

A! se deschide uşa... sergentul Horcea vine...
Să pun în plic scrisoarea... acum, adresa... bine!

www.dacoromanica.ro

SCENA II.

Adela, — Horcea, (intră prin fund, să opresce lângă uşă, face salutul militar şi tuşesce.)

Horcea. Hmm!

Adela. (se scoală şi se întoarce cătră Horcea)

Horcea. Doresc sănătate.

Adela. Ce face Căpitanul?

Horcea. Te 'ntreabă, duducuţă ş'oftează greŭ, sĕrmanul.

Adela. Se simte maĭ rĕŭ astădĭ?

Horcea. (tace şi-şĭ muşcă musteaţa.)

Adela. (îngrijită) Rĕspunde...

Horcea. Aşa 'mĭ pare.

Adela. Cum?

Horcea. Apoĭ cum s'ar dice, îl arde un pojar mare...

Adela. La rană?

Horcea. Şi sub coastă, colea, la inimĭoară...
Sciĭ... inima tînjesce când n'are sorioară,
Şi, dĕŭ... să nu te superĭ... dar eŭ încep a crede,
Că mult maĭ rĕŭ e bolnav când bĭetul nu te vede...

Adela. Credĭ?

Horcea. Cred... ades mĕ 'ntreabă pe mine 'n aiurire
De escĭ, ca în poveste, o zînă de iubire...
Un... heruvim, un... ânger... maĭ sciŭ eŭ câte-mĭ spune?..
Escĭ ânger, duducuţă?

Adela. (zîmbind) Nu cred.

Horcea. Mare minune!

www.dacoromanica.ro

Apoĭ de ce înşiră tot ast-fel de cuvinte?

Adela. El... are ferbinţeală şi-ĭ... ameţit de minte.

Horcea. Oare?.. aşa să fiă?.. Eŭ unul dam cu gândul
Că poate, fiind têněr, şi luĭ i-aŭ venit rêndul
Să cadă 'n slăbiciunea de fire omenească,
Să... cum fac toţĭ flăcăiĭ din lume... să iubească.

Adela. (răpide) Pe cine?

Horcea. (în parte) Măĭ, că iute aŭ întrebat pe cine?
(tare) Pe cine, el o scie; eŭ sciŭ că nu pe mine.

Adela. (cade pe gândurĭ.)

Horcea. (în parte, privind-o) Na! c'aŭ cădut pe gândurĭ
acum şi puĭculiţa...
Cu mĭere, cum se vede, îĭ atinseĭ guriţa.

Adela. Ean spune-mĭ: fost'aŭ astădĭ chirurgu 'n ambulanţă?

Horcea. (posomorându-se) Aŭ fost.

Adela. Aŭ vědut rana?.. şi are el speranţă,
Că ea se va închide prin simpla vindecare?
Şi n'ar fi trebuinţă de-o crudă operare?

Horcea. Chirurgul cam pe gândurĭ eşit-aŭ astădată
Căcĭ i-aŭ părut luĭ rana mult maĭ înflăcărată.
L'am întrebat ce crede?.. Nu mĭ-aŭ rěspuns nimică,
Dar clătina din capu-ĭ... şi, zeŭ, mi-e tare frică.
(înduioşindu-se) Sěrmanul Căpitanul, un bujorel în flóre
S'ajungă ciunt, drăguţul!.. de-a sci, să sciĭ că móre!

Adela. (în parte) Să moară — o! Doamne sfinte!

Horcea. A! bată ĭ-ar să-ĭ bată
Chirurgĭ! eĭ nu sciŭ alta decât să tae 'ndată

www.dacoromanica.ro

Şi braţe şi picĭoare cu-o armă ascuţită...
Doar braţul nu e creangă şi omul nu-ĭ răchită...
Eŭ îl cunosc, duducă, pe Căpitan... maĭ bine
S'ar împăca cu moartea decât cu-aşa ruşine.

Adela. Dar, dac'ar fi nevoe numaĭ decât... Ce-aĭ face
În locul luĭ chiar însuşĭ?

Horcea. Eŭ? ḑeŭ, maĭ bine 'mĭ place
Să merg pe ceea lume întreg, cu cap, cu toate,
Decât o viaţă lungă să fiŭ un trunchiŭ cu cĭoate.

Adela. O sciŭ; aşa-ĭ Românul, nepăsător de vieaţă;
Dar lângă-amărăciune maĭ este şi dulceaţă;
Dar dacă-ĭ crud de-a perde un braţ, acea durere
Nu poate să gasească pe lume-o mângâere?
Ranitul nostru-ĭ june; din pragul tinereţiĭ
El poate să privească la bunurile vieţiĭ:
Plăcerĭ, considerare, familie, iubire...
La toate are dreptul viteazul sĕ aspire.

Horcea. O fi, însă stejarul amar se oţeresce
Când apriga secure de crengĭ îl desparţesce,
Şi crede-mĕ, duducă, Românul e de milă
Când n'are cu ce strînge la sînu-ĭ o copilă.
Atuncĭ nu-ĭ maĭ rĕmâne decât să se sfêrşească,
Séŭ... alte douĕ braţe pe lume sĕ găsească...
Heĭ! când aĭ vrea duducă, să-ţĭ facĭ cu el
pomană...

Adela. Eŭ? cum?

Horcea. Escĭ bună, bună de pus, zeŭ, chiar pe rană.

www.dacoromanica.ro

Aĭ două braţe... dă-le în dar luĭ Căpitanul,
Şi ast-fel, numaĭ ast-fel, i-aĭ îndulci aleanul...
Le daĭ?.. Aud?.. Duducă, ascultĕ-mĕ pe mine,
În locul dumnitale le-aş da eŭ ca maĭ bine.

Adela. Dar cum vreĭ cu-a mea milă sĕ-ĭ cad eŭ luĭ năpaste?

Horcea. Năpaste! Dee-mĭ Domnul şi mie tot de aste!
Auḑĭ? năpaste — o floare frumos îmbobocită...
Dar unde se maĭ află maĭ veselă ursită?
Năpaste! (o privesce cu admirare) Căpitanul şi eŭ
am fi în stare
De braţele-amêndouĕ să cerem o scurtare
De-am sci, că ne aşteaptă o ast-fel de resplată.

Adela. Dar bine, Horce dragă, gândesce încă-o dată
Cuvine-se chiar însă-mĭ să cerc de a-ĭ propune?..

Horcea. Ba nu, ferească sfântul!.. Eŭ, de 'nvoescĭ, i-oiŭ spune
Că dacă-a perde braţul şi n'a vrea ca să moară,
I-a da braţele sale, în schimb, o Zînişoară.

Adela. Şi ar priimi?

Horcea. N'aĭ grijă... hait, cu nepusă masă;
Ba ş'a juca drăgaĭca, rănit cum e, prin casă.
Ce vreĭ? Aşa-ĭ Românul când strechia 'l lovesce;
Când inima dă mugur şi muguru 'nfloresce.

Adela. (rîḑênd) Glumeţ escĭ.

Horcea. Glumeţ, însă... cum găsescĭ gluma?

Adela. Bună.
Dar... ean să schimbăm vorba.

Horcea. S'o dăm pe-o altă strună?

www.dacoromanica.ro

(în parte) Se vede c'am sclintito cŭ-a mea avocăţiă.
De! nu m'aŭ făcut mama mehenchiŭ în limbuţiă.
Pĕcat!

Adela. Sciŭ că 'mpreună aţĭ fost rănițĭ o dată;
Ear cum, şi când, şi unde nu mĭ-aĭ spus încă...

Horcea. Eată
Cum s'a 'ntêmplat, duduca: Trecuse-o sĕptamână
De când eram în harţă cu Litfa cea pagână,
Alăture cu Plevna, în faţă cu-o redută
Ce 'ntocmaĭ ca ariciul, ghem toată prefăcută,
Părea că e pustiă şi ne poftia aproape,
În şanţurile-i dese de viĭ să ne îngroape.
Noi tot ţintiam privirea doar om zări duşmanul
Şi tot trăgeam la tunurĭ dór ĭ-om strica redanul,
Dar după parapete ascuns, el cu urgie,
Pe când noĭ dam în bobot, trăgea în carne vie.
—Era ear maĭ cu seamă, era 'ntr'o pădurice
O baterie, care cu noĭ juca 'n popice.
Şi semĕna cu bombe, scurtându-ne de ḑile,
Cum sémĕnă Românii cu grâŭ la Sân-Vasile.
O nópte, Căpitanul vr'o ḑece inşĭ ne chiamă
Şi ḑice: Măĭ, de moărte vĕ este, séŭ nu, teamă?
—Nu, Domnule! rĕspundem. — Nu? — Nicĭ de cum. — Prea bine;
Eŭ merg la baterie s'o iéŭ... Veniţĭ cu mine? —
— Venim! cu toţĭ răcnit-am şi ne-am pornit pe dată,
Ne-am furişat prin umbră ca vulpea cea şirată,

www.dacoromanica.ro

Şi când să dea foc Turciĭ la tun, pe ne-aşteptate
Eĭ se trezesc cu spaimă şi cu Românĭ 'n spate.
Pe loc şi dăm năvală în eĭ, mâncaĭ-ar corbiĭ!
Şi ne 'ncleştăm la luptă grămadă, chiar ca orbiĭ.
Ce groaznică trîntélă! ce racnete de ura!
Ce loviturĭ cu stratul! ce muşcăturĭ cu gura!
Pân' ce din Turcĭ, hapsiniĭ, nu aŭ rĕmas nicĭ nul,
Pân' ce le-am stricat cuĭbul, pân' ce le-am luat tunul!
Pe tun pusese mâna el însuşĭ, Căpitanul,
Luptând cum lupta Zmeul cu Badea Násdrăvanul;
Ear când în faptul ḑileĭ ne-am cercetat dobânda
Cu-o rană fie-care îşĭ mĕsura isbânda.
La braţ Capitănaşul avea o 'mpuscătură
Şi eŭ, colea pe frunte, acéstă lovitură;
Dar fie! eram mândri ca leul-paraleul
Când am adus în lagăr cel tun... ce'ĭ ḑic trofeul!

Adela. (entusiastă) A! bravo, bravo, bravo! Românĭ de vitejie.
(uĭmindu-se) Ah! inima mea cresce în veselă mândrie...
Şi simt... şi simt... (plânge)

Horcea. Duducă... ce plângĭ?.. Da nu maĭ plânge...
(în parte) Când vĕd plâns de femeiă, un nod colea mĕ strânge.
(uĭmit) Tot plângĭ?..

www.dacoromanica.ro

Adela. Nu e nimică, şi nu bagă de samă.
(dându-ĭ batista eĭ) Voĭnice, dela mine primesce-astă năframă.
Şi-mĭ spune, cine ast-fel te-aŭ încrestat în frunte?
Horcea. Un Turc urît şi negru, nalt ţeapăn cât un munte.
Vroia să-mĭ taie capul lovind cu eartaganul...
Adela. Şi cum scăpaşĭ?
Horcea. Vĕḑnt-aĭ cum crapă 'n cincĭ bostanul
Când îl isbescĭ de-o pĭatră?.. Aşa ĭ-aŭ crăpat capul
Când l'am pocnit cu stratul în tidvă pe arapul.
S'aŭ dus pe ceea lume în raiŭ să facă jafurĭ
Prin munţĭ de baclavale şi dealurĭ de pilafurĭ...
Dar ce staŭ eŭ la vorbă şi dârdiiŭ ca o babă?
La doftorul cel mare alerg cât maĭ în grabă
Sa vie-aice însuşĭ, pe Capitan sĕ'l vada
Căcĭ cel chirnrg în vorbă-ĭ nu are de loc nadă.
Adela. Alérgă... şi la postă să daĭ astă scrisóre,
Te rog.
Horcea. Prea bine, adă; mĕ duc într'o 'ntinsóre.
(se opresce la uşa din stânga)
Duducă... (arată spre uşa din fund) El te-aşteaptă... Fă aḑĭ o faptă bună...
Şi cel de sus pe frunte ţi-a pune o cunună.
(ese prin stânga.)

www.dacoromanica.ro

SCENA III.

Adela.

Ce oamenĭ! Ce natură frumoasă şi bogata!
Ce inimă vitează şi simplă şi curată
Se bate 'n aste sînurĭ, când e nevoia 'n ţeară!
O! nu, nu, România nu poate 'n vecĭ să peară
Cât are pentru pază o verde seminţie
Cu suflet aşa mare, cu minte, atât de vie!
Nu! în zadar pe faţă-ĭ invidia străină
Cercat-aŭ s'o mînjească cŭ-otravă şi cu tină;
Infamĭ clevetitoriĭ, vrăjmaşĭ aĭ Românieĭ,
Vor fi 'nferaţĭ de-acuma cu ferul infamieĭ,
Căcĭ le-aŭ rĕspuns Românul cŭ-a sa despreţuire
Prin fapte glorioase ce mergŭ la nemurire!..
Aice, lângă mine un tênĕr eroŭ zace
În ghĭarele dureреĭ... sĕrmanul!.. dar ce face?

(deschide puţin uşa din fund)

Doarme!.. cât e de palid!.. Ce taĭnică tristeţă
Pe fruntea luĭ e 'ntinsă!.. Ce aer de nobleţă,
Ce aer de mărire câştigă o fiinţă
Căḑută pentru ţeară în crudă suferinţă!..
Ah!.. trista luĭ privire adânc mĕ 'nduioşează...
Ce-aud?.. suspina!.. poate că el acum visează
La mine... mĕ iubesce!.. şi eŭ... óre 'n iubire
Putut-aŭ să se schimbe a mea compătimire?

(cade pe gândurĭ.)

www.dacoromanica.ro

SCENA IV.

Adela, Horcea, (intră turburat)

Horcea. Duducă, duducuţă...
Adela. Ce este?
Horcea. Nu e bine.
Am întêlnit chirurgul... (oţerindu-se) Vaĭ! simt fiorĭ prin vine.
Adela. Chirurgul?
Horcea. Dar, chirurgul, casapul, cĭocârtaşul.
Mĭ-aŭ spus, că amputează chiar astăḑĭ pătimaşul,
Că-ĭ teamă de cangrenă.
Adela. (spăriată) Cangrenă! Vaĭ de mine!
Cangrena-ĭ moarte!
Horcea. (perdut) Moarte!.. să moară:.. Cine? Cine?
Eŭ?.. étă-mĕ... sunt gata;... dar el?.. O! Doamne sfinte?
Ce fac eŭ făr' de dênsul?.. Ce spun l'al sĕŭ părinte?..
Adela. Dar ce să facem, frate?
Horcea. Ascultă... Escĭ creştină...
De nu vreĭ s'aĭ mustrare c'aĭ fost cum-va de vină,
Aleargă lângă dênsul şi-ĭ spune ce-ĭ scĭ spune,
Ca să-l înduplecĭ soarteĭ amare-a se supune.
Vorbesce-ĭ romănesce, grăesceĭ franţuzesce,
Cum ţĭ-a veni maĭ bine, dar mi-l adminesce

www.dacoromanica.ro

Rugându-l şi ḑicêndu-ĭ, că le-ĭ iubi maĭ tare
De-a vrea ca să asculte pe doftorul cel mare.

Adela. Dar... Horcea...

Horcea. Duducuţă... lumină... floarea... vie
Mergĭ, scapă-l de la moarte şi mĕ daŭ rob...

Adela. Eĭ!.. fie! (intră în fund.)

SCENA V.

Horcea, (cătând prin uşa din fund)

Eat'o!.. puĭcuţa... merge... când pasă, când s'opresce.
S'apropie de patu-ĭ... El s'aŭ trezit, zîmbesce,
Aŭ şi uitat durerea... O! farmec de muiere!..
Femeia-ĭ, ci-că, floare de leac pentru durere...
Ce spun eĭ óre? (ascultă) N'aud... de-a proape îĭ
şoptesce...
Ea pare că îl roagă... dar el se 'mpotrivesce...
Ea plânge! Na! chirurgul de-acum poate să viă...
În lacrimĭ de femeiă chiar ferul se mlădiă...
Viteazul, leul, zmeul e 'nvins de-o păpuşică...
El îĭ sărută mâna... Ce mână mititică!..
Şi éca!.. Ce-mĭ vĕd ochiĭ... şi ea... ea îl sărută
Pe frunte?.. Hait, acuma logodna-ĭ şi făcută.
Dar... eată şi chirurgul!.. peĭ drace!.. El sosesce
Ca nourul pe soare când cerul strălucesce.

www.dacoromanica.ro

SCENA VI.

Horcea, Adela, (intră turburată)

Adela. Ah! Horce, mergĭ degrabă... Te chiamă el te chiamă...
Chirurgul este gata... Eŭ nu pot sta, mi-e teamă.
Horcea. Dar bĭetul Căpitanul primesce să-l...
Adela. Primesce.
Horcea. Mĕ duc... ah! duducuţă, mult el te maĭ iubesce!
(Ese.)

SCENA VII.

Adela, (cade pe scaun)

O! Doamne!.. ce durere, ce gróză pentru dênsul!
Sĕ simtă ferul rece tăind un os într'ênsul!..
Fiorĭ îmĭ trec prin crierĭ... mĭ-e inima de ghĭaţă...
A!.. ce s'aude?.. geme?., aş da chiar a mea viaţă
Ca să'l scutesc, sĕrmanul, de chinurĭ... ah! ear geme?..
(ascultă)
Ba nu, mĕ 'nşală spaima... El rabdă... nu se teme.
Cum aş voi să intru... (s'apropie încet de uşă) să-ĭ şterg uşor pe frunte
Sudoarea îngheţată a suferinţeĭ crunte,
Sĕ-ĭ ţin pe braţe capul, s'aţint a mea privire
În ochiĭ luĭ, iubitul, cu toată-a mea iubire...
Dar nu pot... n'am curajul... d'abia staŭ pe picioare.
(vine şovăind de se rézĕmă de masă.)

www.dacoromanica.ro

SCENA VIII.

Adela, Doctorul, (intră prin stânga)

Adela. A! Domnul doctor...

Doctorul. (închinându-se) Doamnă, sergentul dinioare
Mĭ-aŭ spus c'aţĭ vrut îndată că să alerg aice.

Adela. Eŭ?

Doctorul. De-am putut pricepe ce aŭ voit a-mĭ ḑice,
Chirurgul vrea să facă o amputare?

Adela. 'Aşa e.
Vĕ rog să treceţĭ iute alăture 'n odae.

Doctorul. Mĕ duc... dar maĭ nainte primiţĭ astă hârtie
Şi astă cutióră... (intră în camera din fund)

Adela. (deschide scrisoarea) Maiorul!.. Ce îmĭ scrie?
(cetesce răpide.)

«Iubită cumnaţică! «Măria Sa Domnitorul au «acordat Căpitanuluĭ şi sergentuluĭ încredinţaţĭ în- «grijireĭ d-tale, decoraţia: *Steaua Românieĭ* şi «medalia: *Virtutea Militară*, pentru eroica lor «purtare. Ţi le trimit d-tale, iubită cumnaţică, «pentru ca să aĭ mulţamirea de a-ţĭ decora în- «să-şĭ protegiaţiĭ etc.»

A! câtă mulţămire pe dênşiĭ!.. dar ce-ĭ oare?
(se aude alăture un glas racnind)

Glasul. A!

Adela. (ţipênd) A! iĭ taie braţul! (cade pe scaun) Sĕrmanul! cum îl doare!

www.dacoromanica.ro

SCENA IX.

Adela, Horcea, (dând busta pe scenă)

Horcea. Ura!.. Nu mi-l maĭ taie... Nu este trebuinţă.
Adela. Cum? ce ḑicĭ?
Horcea. Étă doftor cu cap şi cu sciinţă!
El cât aŭ vĕḑut rana, aŭ început a rîde
Ş'aŭ spus că de la sine curênd se va închide.
Atuncĭ Căpitănaşul, precum o fată-mare
Închis-aŭ ochişoriĭ în dulce leşinare.
Adela. (veselă) Mĕ duc să-ĭ deschid vesel cu steaua României... (scoate decoraţiile)
I-aŭ acordat'o Vodă ca semnul vitejieĭ.
Horcea. I! sfiinte şi Părinte! Ce bine a să-ĭ pară...
Ura!
Adela. (presentându-ĭ medalia) şi d-tale: Virtutea Militară.
Horcea. (ameţind) Eŭ?.. Na!.. se 'ntoarce casa... m'apucă nebunia...
Eŭ, decorat! (primesce medalia şi o sărută) drăguţa!
Trăească România!

(Amêndoĭ se îndreaptă spre uşa din fund).

Mircescĭ, Noemvrie 1877.

---

www.dacoromanica.ro

Din stabilimentul în artele grafice
SOCECŬ, SANDER & TECLU
39. Strada Academieĭ 39.

[9495].
www.dacoromanica.ro